

Szerkesztőségi iroda:

R.-Szombat, Jánosi-utca 42. sz.
Ide intézendő a lap szellemi
részét érdeklő minden közle-
mény és levelezés.

Bérmentelen levelek nem fo-
gadtnak el.
Kéziratok nem adtnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonczy-utca 24.
sz. **Rábely Miklós** könyvnyom-
dájában. — Ide intézendők a
kiadóhivatalt illető előfizetési
pénz-, hirdetés-, nyiltér-
és felzárkálások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos pe ittor tér-
fogata . . . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás
után . . . . . 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonczy-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legezészerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

A hullaégetés kérdéséhez.

Európaszerte azon eszme foglalkoztatja a kö-
zönségnek egyik tekintélyes részét: hogy nem len-
ne-e ezészerűbb a mai, szerfelett költséges, s tar-
tóságra nézve a költségekkel egyáltalában helyes
arányban nem álló temetkezési szertartások helyett,
miként ezt az ósnépek csaknem kivétel nélkül tet-
ték, a hullákat egyszerűen megégetni. Ez eszmét
már itt-ott gyakorlatilag is megvalósították, mert
több helyen van a külföldön felállítva hullaégető
kemenceze.

E kérdéssel a magyar művelt társadalomnak
is előbb-utóbb foglalkoznia kell közgazdasági, köz-
egészségügyi, főképen pedig a szeretet és kegyelet
szempontjából.

Az elsőre mi sem fektetünk nagy súlyt. —
Nem pedig azért, mert akkor önzéssel vádoltathat-
nánk épen a kegyelet szempontjából, mit pedig mi
legkevésbé akarunk megsérteni nemcsak személyek-
kel, de a fennálló uralkodó nézetekkel szemben
is; bár nem minden megdöbbenés nélkül tapasz-
taljuk azt lépten-nyomon, hogy azon pazar fény,
mit egyes családok kedveseik temetése alkalmával
kifejtenek, igen sok esetben alig egyeztethető össze
az illetők vagyoni helyzetével s azon szellemmel,
mely az elhunytat a visszamaradottakhoz csatolta
az életben. — A második kérdés inkább az orvo-
sokra tartozik; bár gyakran tapasztalhatjuk, hogy
sokan azon kiskorúságban élnek még ma is, hogy
minél tovább tartják az elhunytak holt testét a
föld színén, annál inkább kimutatják szeretetüket
iránta, nem gondolva meg azt, hogy különösen ra-
gályos betegség alkalmával az oszlásnak indult
hulla épenazok egészségét veszélyezteti legközvet-
lenebbül, kikért az elköltözött a legnagyobb áldo-
zatra is kész volt. — De minthogy amott a va-
gyoni állapot, itt pedig az orvosrendőri intézkedés
az irányadó: a kérdésnek e két oldalával ezuttal
túzetesebben nem foglalkozunk, hanem a fősúlyt a
szeretet és kegyelet szempontjából fogjuk fel, mert

amaz köti össze a családokat, mint a társadalmat
alkotó alapelemeket, emez pedig szerintünk mint-
egy folytatása azon szellemi összeköttetésnek, mely
az élőket és holtakat egymással, még az elválás
után is egyesíti.

Vegyünk példát a közvetlen közelből.

Rimaszombatban most ássák az építendő tör-
vényszéki palota pincze-helyiségeit s az alap számára
szükséges árkokat. — Egy öltre a föld alatt kopor-
sók, emberi esontvázak s a test poraival összeve-
gyült földrétegek vannak, melyek lépten-nyomon fel-
színré kerülnék. Egy-egy ép esontvázat, vagy ko-
ponyát nevetve dob fel a kihányt föld közé a
durva napszámos, míg a repülő esontokat a körül-
álló kaczaja kíséri. S ha egyik-másik felbolygatott
sírban ruha-foszlányok vagy épen ékszeres fordul-
nak elő: örült kapzsi vágygyal kutat több után a
találó, szentségtelen kezekkel szórva szét azon po-
rokat, melyekre talán egy elhagyott menyasszony,
kétségbeesett özvegy, vagy épen támasz nélkül ma-
radt árvaék könnyei hullottak alig 60—70 évvel
ezelőtt.

Hol van itt a szeretet? hol van itt a kegye-
let? Vagy talán ezeknek is ki van mérve a határa
azon s-ban, mely azt rendel, hogy „minden temető,
melybe 30 év óta nem temettek senkit, bármily
célra felhasználható?” — Ha igen, akkor ez nem
azon szeretet, mely a mindenséget átöleli, s az em-
beriséget együvé csatolja; s nem azon kegyelet,
mely az elhunytak emlékét a hátrahagyott rokonok,
barátok s a társadalmat alkotó egyesületek körében
őrzi, s mintegy folytatását képezi a földi életnek:
hanem azon ösztönnek nyilatkozata, mely az ember
és állat között közös, azon kis különbséggel, hogy
mi meg is határozzuk, hogy az meddig érvényes.

Pedig az elhunytak iránti kegyeletnek külső
kifejezése nem új dolog, mert feltaláljuk azt min-
denütt, hova a történelem világa elhatni képes. Az
egyiptomiak 3—4000 évvel ezelőtt bebalzsamozták
halottaikat, ezredig tartó sziklasirokat ástak szá-
mukra, vagy a hol erre alkalmas sziklahegy nem

találkozott, oly építményeket emeltek, melyekre az
utókor ma is csodálkozva tekint, s a melyeknek
belsejében oly sok ezer év után is feltalálhatók a
bebalzsamozott holttestek, — a mumiák.

Ugyde e költséges kifejezést a kegyeletnek, a
nép legnagyobb része nem bírta meg. — A föld-
del megemésztetni, s a férgek zsákmányává tenni
a kegyelet és szeretet megsértésének tartotta, fenn-
hagyni a föld színén pedig egyenlőnek hitte az el-
kárhózással; minek folytán gondoskodnia kellett oly
módról, melynek alkalmazása által meggyőződése
szerint a fentebbieknek legjobban eleget tehetett.

Igy jött be s terjedt el az ósnépeknél a hulla-
égetés, s azon pompát, mely igen sok esetben most
csakis öntetszelgés, ez alkalommal fejtették ki az el-
hunyt vagyoni állásához mérten. — S az a marok-
nyi por, mely az egykori emberből megmaradt, el-
zárt edénybe téve ásatott el a földbe, hol ma is
helylyel-közzel feltalálható. — Itt van közelünkben
a felső-pokorági őstemető, hol szép rendben, egy-
mástól egyenlő távolságra, alig egy lábnyira a föld
alatt számtalan ily urna fekszik nagyon, de nagyon
sok ezer év óta, s hogy tudomást vett róluk az
utókor, annak köszönhető, hogy az itt letelepült ős-
lakók mélyen elzárt az éltető nap sugaraitól még
e porokat sem akarták.

Igy gondoskodtak az ősök kedveseik holttes-
téről, biztositván azt ezred évig tartó időre az enyé-
szet ellen, míg a mi kegyeletünk legfeljebb eddig
terjed, míg a költséges sírszobrokat jól belepi a
rozsdá, vagy hiúságunknak elég van téve.

Ezért üdvözlöztük mi kezdetül fogva örömmel
a hullaégetés eszméjét, mert a mostani temetésben
inkább a test, mint a lélekhez való vonzalom nyi-
latkozik, ez pedig — mint láttuk — sokkal keve-
sebb ideig tart, mint azt az elköltözöttek megérde-
melték volna, s a szeretet és kegyelet, melylyel a
halál után is összeköttetésben maradunk kedve-
seinkkel, megkövetelné. — Az a néhány latnyi por,
mely testünkől felmarad, ha az utódok meg akarják
örizni oly kevés helyet fog elfoglalni, hogy a szoba

T Á R C Z A.**Galambos Lidi. *)**

Galambos Lidinek
Mi jutott eszébe?
Holdvilágnál fűdött
A Hernád vizébe.

Ott el is vesztette
Arany jeggyűrűjét,
Elvesztette vele
Barna vőlegényét

El is ment keresni
A ligetbe, rétre . . .
Azután pedig a
Hernád fenekére.

A kis árva.

Bölesője nyomor volt,
Fájdalom dajkája.
Édes anyja haldoklása
Altató danája.

Anyai csók nélkül
Oh mi lett belőle?
Életfának bimbójában
Fonnyadó gyümölcse.

Lehullott a bimbó
Rózsanyitó szélben.
Tarka lepke, kis madárka
— Édes anyja siri álma —
Elsíratta szépen.

Pósa Lajos.

A mai nemzedék.

II.

Horváth Mihály genialis történetirónk, Magyarország
függetlenségi harezának írása közben, azt a kérdést teszi
fel magának: „mi volt a magyar az 1825-iki országgyűlés
előtt . . . ?” És e kérdésre mely ismerettel, nagy tanul-
mánynyal s éles kritikával adja meg a feleletet. Annak, a
ki magyar, ki hazája sorsát szíven viselven, lelkesedni tud
a mult fényes történetének lapjain, melyekből a jövőendő
nagyság reményét szivhatja magába a hofiúi lelkesedés;
valóban elszomorító ily éles kritikát olvasni, — de a mily
lesújtó a megelőző század története, ép oly lélekemelő az
1823-ik évet követő 25 év, melyben hazánk akkori legből-
esebb férfija nemesak kimondja azt, hogy „Magyarország
nem volt, hanem lesz.” — hanem társadalmi és közműve-
lődési uton Magyarországot meg is teremti.

Irodalmunknak is e korszak jelszava adta meg a leg-
nagyobb lendületet, mert a mit ez időszak alkotott, költői
tekintetben felér irodalmunk történetének teljes hét század-
ával. Vörösmarty az eposz-, Kisfaludy Károly a dráma-
irodalom terén korszakot alkotó munkásságot fejtettek ki,
míg a laotus-költészet Petőfi hatalmas géniuszában elérte
legmagasabb szárnyalását. E korszak együtt találta a nagy
költői triász; Petőfi dicsőségében osztoztak Tompa Mihály,
kinek virágregéi 10 nap alatt két kiadást értek, és Arany
János, kinek halhatatlan barátja szavai szerint „egyszerre
koszorúval kell adni a babért.”

E genialis költők munkásságával érte el irodalmunk
legmagasabb fejlődését, mely még egy félszázad előtt is
csak oly fokon állott, melyen nemzeti büszkeségünket nem
képezheté, — a jelenben pedig annyira fejlődött, hogy azt
a kisebb nemzetek közül csak a svéd és belga irodalmak
mulván felül, a többi nagy nemzetek irodalmának színvona-
lára emelve találhatjuk.

Az ifjabb írói nemzedékre az elődök példája hatással
van, — csakhogy e hatás nem mindig van arányban mun-
kásságuk belső értékével. A mily mértékben igyekeztek né-
mely irodalmi clique-k Petőfi értékéből levonni, ép oly
mértékben ismerte el az újabb nemzedék Petőfi nagyságát.
Ennek természetes következménye az lett, hogy a forradal-
om utáni időkben egész raja állott elő a petőfieskedőknek.

Az utánzástól csak Tompa és Arany tartották vissza
megukat, míg némely kisebb jelentőségű költők az annyira
belemerültek, hogy például Tóth Kálmánt Petőfi nélkül kel-
lőleg nem is tudnók méltányolni. Mindazon által költői
néma és ifjú lelkesedése irodalmi pantheonunkban az ő szá-
mára is jelentékeny helyet biztosít. Szász Károly költői
pályafutása sokoldalú munkásságról tesz tanubizonyságot.
Írt költői beszélt, eposzt, sok kedves dalt, de halhatatlan
érdemeket a műfordítás terén szerzett magának. Gyulai Pálon
is érezhető a Petőfi hatása, habár ő még ideje-korán kirá-
gadta költészetét az utánzásból, s főleg az ötvenes években
írt eredeti költeményei által vitta ki a nemzet elismerését.
Később a kritikai irodalom terén kifejtett munkássága által
oda emelkedett, hogy az újabb nemzedék őt e téren tekin-
télynek ismerte el. Tehetségének ez új irányú fejlődése
költészetére békítő hatással lévén, a Puskin modorban meg-
kezdett „Romhányi“-ja még ma is befejezetlenül forog
közkezen.

Sokan vannak még, kiket elő kellene sorolnom, a
kiknek munkássága még a mult idők fényét ragyogtatja
vissza. Azonban ezuttal a mai ifjú nemzedéket szándékozom
lapunk olvasóival megismertetni, mint olyat, mely méltó
örököse az egykori nagyságnak.

1867-ben ismét új aerája kezdődött a magyar iroda-
lomnak. A forradalom által követelt jogokat ez évben nyerte
vissza az újabb nemzetünk, s a szabadság első nyilvánulása a
sajtóban volt érezhető leginkább. Azelőtt az országban alig
40—50 hírlap közvetítette a világ eseményeit, s e szám
67-ben megkétszereződött. Nemesak a főváros, mint a szel-
lemi erők gőzpontja, hanem a vidék is nagy tevékenysé-
get fejtett ki a hírlapirodalom terén, csaknem ugyanazon
időben 50 megyei lap indult meg, melyekben száz meg
száz különböző rangú és tehetségű író nyert tért magának.
Természetes, hogy ez írónak legnagyobb része az irodalom
terén számításba nem jöhet, mindazonáltal e nagy tömke-
legről egy-kettő kiváltott, kik a megyei hírlapirodalom ré-
vén emelkedtek fel a költői Parnassusra. Ez időtáiban tűn-
tek fel: Ábrányi Emil, Szabó Endre, Bartók Lajos, Kiss
József, Endrődy Sándor, mindnyájan a fővárosi sajtóban, —
Mikszáth Kálmán, Jakab Ödön, Pósa Lajos a megyei la-
pokban.

A fiatal erőknél munkássága nagyrésztben ismerős a

*) Mutatványok a szerzőnek „Tíz év alatt” ezimű költemény-
füzetéből. Szerk.

zugában helyezhető, és nem kellend tartani attól, hogy élve temettünk el, s hogy azon sirhalmokat, melyekre mi a hála és szeretet könyveit ontottuk, durva kezek fogják szétlúzni, s az ósapa kiásott csontjaival a dedunokák fognak a legszentebb emberi érzést sértő módon dobálózni. —d—

Fontos kérdés.

Századunk emberét az „idegesség“ bántja, mely — mint dr. Krafft-Ebing mondja — „féregként ragódik a modern élet fáján és sok ember örömet s energiáját elenyveszti.“ Kor, nem, osztálykülönbség nélkül e bajban szenved minden, ki szellemi és fizikai erejét egyiránt fogyaszítja a nélkül, hogy életmódja által igyekezzék az egyensúlyt fenntartani. Fokozódó igényeink ideget kimerítő munkát, ez aztán szórakozást, élvezeteket követelnek. A munka és az élvezetek közt pedig nincs meg legtöbb esetben az arány. Innen ered a nemzedéket pusztító baj.

Valahányszor a tárgyról van szó, az ujonczozási statisztikára hivatkozunk. Nem ok nélkül. Belátták azt mindenütt, hogy a fizikai erőt növelni kell, ha megmaradni akarunk. Ezért sürgeti a törvény az ifjuság testi nevelését, melynek legfontosabb eszköze: a rendszeres tornázás.

Nálunk ez jobbara még mindig jámbor ohajtás. Társadalmunk különböző köreiből ugyan gyakorolnak egyes sportnemeket; ugye a testedés általánosítását a közönséges tornázás eszközlheti, mely egyszersmind a társas életnek is erőt kölcsönöz.

A fiatalabb nemzedék oly viszonyok közt nőtt fel, hogy a testgyakorlás iránti érzékkel bír. A tornázás a jelen kornak szüksége.

Belátták azt mindenütt, hol tornaegyesületek keletkeztek; belátták mi is, kik számot vetve a körülményekkel, a tett terére lépünk. A mai értekezletnek lesz feladata „a rimaszombati tornaegyesület“ megalakítása.

Nem szabad hátramaradnunk, nemcsak mert Rimaszombathoz hasonló vidéki városok e téren is előrehaladtak, hanem mert saját fizikai és társadalmi életünk is követeli ez irányban a maga osztályrészét. Nem szabad ingadoznunk, hogy talán nincs elég módunk majd egy állandó tornacsarnok felállításához; lesz, csak tömörülünk s akarunk. Ha másként nem, egyesíteni kell minden e célra törekvő elemet. Ott vannak a tanintézetek; ezek mind arra várnak, hogy telen-nyáron tornáztassák az ifjuságot.

Ha valamely intézmény, ugye az első sorban kell hogy érdekelje a város: magát. Polgáraink egészségéről van szó. Örömmel üdvözöljük az értekezletet. A tornaegyesület a társadalom legjótékonyabb intézmények egyike lesz. —b—

Szemle.

A kik szeretik a nagy és zajos társaságokat, azok ugyan jól mulathattak az elmúlt héten. Olyan állandó tarkaságot régen láttunk itt nyüzsgönni! A hét egyik felét az ujonczozás lármája, másik részét az órságos „virágvásár“ esődjülete tette látványossá.

Egyik után se nagyon vágyakozik az én természetem! Az ujonczozásnak elvből vagyok ellenese; sohase tudtam belátni, miért kelljen az embert odaállítani a sorozó bizottság elé mint a lovat, meg aztán a besorozott ujonczok hazafias üvöltései, melyek nemcsak a korecsma odút, de az utcák és terek legét is végigharsogják, nem valami kellemesen csiklandó és aethetikus jelenségek s legkevésbé alkalmasak arra, hogy az emberek vágyait az ujonczozás élve felé ragadják.

Hát hivatalos nyelven — a hogy hallom — az ujonczozás eredménye egészen kielégítő. Van itt

magyar közönség előtt. Kezde költő lantján az első benyomások találnak először hangot; 18—19 éves emberek a természet szépségeire merengenek el, keresik az összhangot a külvilágban, s azt igyekeznek megegyeztetni saját belvilágukkal. Műveikben csak itt-ott találunk magasabb eszméket, habár lelkük a magasabb eszmék iránt is fogékony, mindazonáltal a természet szépségeinek csodálatából nemsokára a szerelem örvényébe sodortatván, káltszerűen rendesen a szenvedéseiben és boldogságában változhatatlan és örök szerelem rabszolgája lesz.

Ugy lépnek a világ elé mint esalódott és boldogtalan szerelmesek és habár e téren új eszmékkel nem gazdagítják irodalmunkat, — gondolatainknak új formája megragadja lelkünket. Aztán ha kiforrott lelkükben a szerelmi mámor, ha munkásságukat a kritika méltányolta, új téren próbálják meg erejüket, melynek magasabb eszméi: a haza, világ, emberiség.

E fokozatos fejlődést látjuk Abrányi Emilben, kinek ez előtt tíz évvel kiadott művei, még a boldogtalan szerelem fájdalomában jöttek létre, míg az 1881-ben kiadott újabb költeményekben határozottan a hazafias irány lép előtérbe. A világ folyásával, a társadalmi renddel nincs megegyezve: a mily mértékben fáj az, hogy a magyar megnyert szabadsága közepett is gyakran zsarnoki hatalmat kénytelen tűnni: ép oly mértékben fájjalja azt, hogy a mi régi ellenségünk és ellenségünk tárgya: a muszka, hatalmas zsarnokának kancuskája alatt nyög.

Lelkesedik a nagy francia nemzet iránt, költőit csodálja, vívmányait dicsőíti, — de lelkesedéséből és csodálatából kitetszik, hogy fáj neki saját nemzetének dicsőségéről nem énekelhetni.

Abrányi eszménye a haza és emberiség; hangja mérsékelt, ironiája metsző s a zsarnokokat ott sebzí meg, a hol azok legkönnyebben sebezhetők. A sajtó szabadságát teljesen kizsákmányolja, a mi feltűnő bizonyítéka annak, hogy ma már mindent szabad beszélni és írni, ha társadalmunk és politikai küzdemeinek élő alakjait állatmesébe burkoljuk, Aesopus is így tett egykor a hajdani görög világban.

(Folytatása következik.)

katoná akármennyi! Azok a kis hátralékok, melylyel az egyes járások elmaradtak, majd kitelnek az utóállásból. Csak azt nem értem, hogyan lehet a megye legmagyarabb — legdelibb — járásában, a rimaszécsiben legnagyobb a hátralék?

Talán ezzel is úgy voltunk mint az adóbehajtással vagyunk, hogy azt nyuzzuk legjobban a ki legtöbbet képes fizetni? Azt hiszem ez lesz a helyes megfejtés, mert mégsem akarom hinni, hogy a hacsavai sziklák különb legényeket neveljenek, mint a radnóti és rimavölgyi síkok? —

Hát mikor az emberek már otthon nem tudnak a pénzeikkel mit csinálni, vagy unják, hogy a láda fenekén penészedik, akkor egyszerre vásárolnak.

Az ó-kori népvándorlásokról legendákat írunk, holott azok nap-nap mellett ismétlődnek előttünk a civilizatio modern köntösében. Husz—harmincz ezer ember — csak ily kis helyen is mint Rimaszombathoz — összeverődik a végből, hogy két napon át taszigálja egymást. (Ha a vásárt elengednék, inkább egyenként az egész vásári publikumot kitaláznál a városból saját kezeimmel.)

Aztán: ha legalább ez a lármás, zajos, ostromba esődjület kint volna valahol a városon kívül! De hiszen tudjuk, hogy épen városunk legszebb tere a piac, melynek rendezésére újabb időben annyi gondot és pénzt fordítunk, minden vásár alkalmával élvezhetetlen vagy egy hétig. Az utcák is piszkosak lesznek, És a városnak mi haszna mindenből? Az, hogy a vásárbérlők boldogulnak. No hiszen ezért ugyan érdemes vásárt tartani!

Szolid, pártolásra érdemes iparterméket alig lát az ember a mi vásárainkon. Süketítő lármá, szélhámos zsidók öbégatása, por, piszok, panorámák: melyek a nép különben is alig fejlődő művelődésére olyanformán hatnak, mint a törökre a haschis, komédiások: melyeket tisztességes kormányoknak rendre akasztatni kellene. korecsmai dorbézolások, orgiák és bachanáliák lépten-nyomon: ez az a kép, melyet az én szemléldésem áttekinített a mi vásáraink felől.

Sűrű lomboktól eltakart csendes kis falu kékellik felém a távolból, szinte idehallik templomának imára hívó harangszava; milyen jó lesz ott kipihennie magát a bűta vásárban elfáradt kedélyűnek. — Gyerünk a rétre! Tschew Egueux.

Közigazgatás.

Gömörmege közigazgatási bizottsága f. hó 12-én Fáy Gusztáv főispán elnökele alatt tartott rendes havi ülésben a közigazgatás márezius hívi állapotára és illetve történetére vonatkozólag a szakelőadók jelentései nyomán a következőket jegyezhetjük föl:

Bornemisza László — a megye új alispánja — „mídon tisztelnél fogva első ízben terjeszti elő havi jelentését, nem mulasztja el az alkalmat, hogy a hivatalos hatásköréhez tartozó ügyeket a közigazgatási bizottság tapasztalt érdeklődésére és ügybuzgó érélyes ellenörködésére a legmelegebben ajánlja és a szorosabb értelemben vett közigazgatási, — valamint a magán feleket illető ügyek iránt méltányló, igazságos és a törvény alapján erélyes közreműködését a bizottságnak — megnyerni igyekezzék.“

„Mulasztatlan tiszt kötelességének fogja ismerni a megyei közigazgatás állapotáról jelentéseit leplezetlenül, nyíltan előadni; — s nem leend ezéja sem szándéka, hogy az előfordulható hiányokat, hibákat vagy mulasztásokat a törvény szerinti ellenörzés és illetékes elbírálás alól elvonja. A hivatalos hatáskörébe utalt ügyek elintézésénél pedig a törvény intézkedése lesz azon szövetnek, mely előadói tisztében, előterjesztésénél részrehajlat nem ismerő igazságossággal legjobb meggyőződése szerint vezérelni fogja. Kéri minden irányú működéséhez a közigazgatási bizottság támogatását és közreműködését s másrésztől szigorú de igazságos ellenörködését is.“

A személyes vagyonsbiztonság egyébként márezius havában a megye területén figyelemreméltólag meg nem zavartatott. A közlekedés azonban a bekövetkezett enyhe tavaszi idő folytán a tisztelő — murány — telgárt — verébári volt hercegi uradalmi vámtűn és a garamvölgyi törvényhatósági utvonalakon az olvadó hófúvasok által igen megrehezítettett, sőt teljesen fennakadt, elapnyira, hogy az akadályok gyors és kivétel nélküli intézkedéseket tett szükségessé. A fősorozás eredményére nézve jelenti, hogy a rimaszombati városi sorozó járás az ujoncz-jutalékra 3-, a póttartaléki jutalékra 1 fővel; a rimaszombati járási sorozó járás pedig az ujoncz jutalékra 5-, a póttartaléki jutalékra 13 fővel maradt hátralékban. Ez eredmény után kilitárba helyezhető, hogy az utóállítás megejtésével a negyedik korszály felhívására még jövőre alig leend szükség.

Arvaszéki elnök az árvák és gondnokoltak létszámában történt változásokat, szaporodásokat, nagykorúsításokat, és halál eseteket feltüntető részletes jelentéséből úgy vehető ki, hogy az arvaszék üdvös működését, az árvagyek törvényes elintézését az egész elmúlt negyedévben semmi sem zavarta meg. A jelentéshez mellékelt — Szentmiklóssy Gyula ellenör által kiállított — kimutatás szerint az árvaszék által kezelt árvagyek (késpénz, takarékpénztári könyvek, értékpapírok, részvények, kötvények, drágaságok, adóhivatali letételek) márezius hó végéig 277.387 f. 90¹/₂ krt képviselt.

Megeyi főorvos jelentése szerint a megye közegészségügyi állapota márezius havában nem nagyobodott. Az uralkodó kórfaj a légző szervek hurutos, lobos bántalma volt. A járványos jellegű öltött vörheny Pelsüez, Szuhafő Alsó-Szuha, Zádorfala, Alsófaluban megszűnt. Alsófaluban

a bezárva volt iskola ismét megnyílt. Újabb megbetegedési esetek Ochtinán és Henczkón észleltettek, mely helyeken a kellő óvintézkedések azonnali foganatosítottak is. Himlő megbetegedési esetek Rimaszombathoz, Tamásfalá, Cserencsény, Martonfalá, Síd, Söregen kerültek gyógykezelés alá. A véd-himlőoltás járásonként már is foganatosítottak.

Törvényszéki bonczolás Rozsnyón eszközöltetett egy pénzgyőr holttestén, kit társa agyonlőtt.

A gömörmegei közkórházban márezius hóban ápolattott 134 beteg; ezek közül gyógyult 57, javult 10, gyógyulatlan távozott 3, meghalt 3, további gyógykezelés alatt maradt 61.

Megeyi tiszti ügyész hatáskörében a felső-balogi községi bíró ellen, bírói határozatok szabályszerűtlen kézbesítése körül elkövetettnek panaszolt okirat hamisításra irányuló magán fél által emelt vád, — és a péterfalai bíró ellen egy tudomására jött lopás büntényének be nem jelentése okából hivatalból elrendelt nyomozás, — tárgyában tiszti ügyészi indítványát az alispáni hivatalhoz beterjesztette. Adó- és illeték hátralékoknak telekkönyvi biztosítása márezius hóban 9 ügyben lett elrendelve, háromban foganatosítva, két-többen árverés kerre, kettőben elrendelve, három ügy pedig önként teljesített fizetés folytán beszünttetett.

Kir. ügyész havi jelentése szerint a rimaszombati és pelsüezi fogházak állapota biztonság és tisztaság tekintetében kifogás alá nem eshetik, az élelmezés szabályszerű, a fegyelem rendes, az egészségi állapot kielégítő. A pelsüezi fogházban egy rab görvélykorban, másik tüdőgümőkórban halt el. A pelsüezi fogházfelügyelői állomásra Lukesánszky Endre kir. ügyészségi irnok lett kinevezve, más változás az őrség létszámában nem történt.

Jelenti, hogy a törvényszéki székház és fogház építése Pitta Lipót rimaszombati építésznek adatott ki, s a munkálat az alapok ásásával ápril hó 5-ik napján tényleg megkezdett.

Tanfelügyelő, államépítészeti hivatalfőnök és kir. adófelügyelő hivatalos távollétük miatt nem terjesztettek elő havi jelentést.

Kerti gazdaság.

Gyümölcsészet. (Vége.)

59. Dixkörte; éres ideje szeptember söt november végeig is eltart. Elsőrendű csemege-gyümölcs. Középnagy, söt jókora nagy is. Husa fehér, tömött, finom, olvadó; leve igen bő, cukros, finom savanyval emelt, igen kellemes, illatos és fűszeres ízű. Fája erőteljes, edzett, nem korán, de azután annál bővebben termő. Diszlik birsen is, vadonezon is. Alkalmos gulafának csakugy, mint szalásnak. Mindenütt jól diszlik. Gyümölcsei erősen ülnek a fán. Szalás fáját nyestetlenül kell hagyni felnövekedni, mert különben igen későn fordul termőre.

60. Neutesi vajonez. Augusztus vége és szeptember eleje. Első-, néha kitünőleg elsőrendű csemege-gyümölcs. Középnagy, néha jókora nagy. Bőlevű, cukros, fűszeres, igen kellemes ízű. Fája edzett, egészséges, mérsékelt növe; elég korán és igen bőven termő. Diszlik birsen is, vadonezon is. Alkalmos gulafának csakugy, mint szalásnak. Terjesztésre érdemes gyümölcs.

61. Esperenbergamotja; éres ideje november—január, eltart tavasz derekáig is. Elsőrendű, csaknem kitünőleg elsőrendű csemege-gyümölcs. Középnagy, söt néha annál is nagyobb. Husa sajtszerűen fehéres vagy sárgába és halvány rózsaszínbe is játszó, finom, tömött, olvadó; leve bő, igen cukros, gyöngéd savanyval emelt, igen kellemes, gyöngéden illatos, fűszeres ízű. Fája elég erőteljes, egészséges, edzett; nem korán, de aztán a kezdező viszonyok közt rendkívül bőven terem. Diszlik birsen és vadonezon, birsen korábban és bővebben terem, mint vadonezon. Mély, nedves és kötött földet kíván.

62. Boisselot Fortunatája. November, december és január végeig. Elsőrendű csemege-gyümölcs. Nagy vagy jókora nagy. Husa fehéres, finom, olvadó; leve bő, cukros, finom, de élénk savanyval emelt, néha fűszeres ízű, kellemes. Diszlik birsen is, vadonezon is. Mindenütt diszlik, de kellőleg nyirkos talajban képes korán és bőven teremni. — Gyümölcseit csak octóberben szabad leszedni.

63. Bose kobakja; éres ideje octóber: alkalmas hűvös helyen novemberben is. Kitünőleg első rendű csemege gyümölcs. Nagy. Husa fehéres vagy sárgás fehér, igen finom, tömött, teljesen szétolvadó; leve igen bő, cukros, gyöngéd savanyval emelt üdítő, kellemes ízű. Fája eleinte buja, később mérsékelt növe, korán és rendszeren, de nem igen bőven termő. Birsen nem, de vadonezon annál szebben és jobban diszlik. Legezészerűbb gulafának vagy félmagasra nevelni. Helyben talajban nem válogatós; gyümölcsei sem hullósak.

64. Napoleon vajoneza. Október—november söt december végeig. Kitünőleg elsőrendű csemege gyümölcs. Középnagy, de gyakran jókora nagy. Husa bágyadt fehér, csaknem áttetsző, igen finom, teljesen szétolvadó; leve olyan bő, hogy ha teljes értevel megvágjuk vagy beharapunk, elsordul; a kolmár körte izére emlékeztető üdítő, cukros, kellemes zamatos ízű. Korán és rendkívül bőven termő fája sokkal inkább diszlik vadonezon mint birsen. Edztségét mutatja az, hogy a R. szerinti 20—22 fok hideg, termő rügyeinek és vesszőinek nem árt. Pahn német pomologus azt mondja róla, hogy nem annyira enni, mint inni szokás, valamint nagyon érdemes a széleskörű elterjesztése.

65. Téli esperes körte. November—április. Kitünőleg elsőrendű csemege gyümölcs. Nagy, söt igen nagy. Husa fehér, igen finom, teljesen szétolvadó; leve igen bő, igen cukros, zamatos, fűszeres ízű, söt néha muskatalyos is. Fája edzett, korán és rendkívül bőven termő. Vadonezon inkább diszlik, de nagy fivá ritkán nő. Gulafának nő ha magára hagyják. De a ki törpefának akarja nevelni, az birse ojtson császárkörtegalat és erre aztán a téli esperest. A gyümölcs leszedésének ideje octóber vége, a kevésbé fejlettekké november vége. Védett, alantas fekvésű helyet kíván.

66. D'iel vajoneza. Október—november hűvös helyen tartva december végeig. Elsőrendű csemegegyümölcs. Nagy, néha igen nagy. Husa fehér, félfinom, olvadó, leve bő, igen cukros, többnyire gyöngéd savanyval emelt, csak nagy szárazságban kissé fanyar is, rendszeren igen kellemes fűszeres ízű. Fája fiatalon bujanövésű, edzett; korán és igen bőven termő. Vadonezon csak úgy diszlik

mint birsen. Léczezet mellé kiválóan alkalmas. Szálasfának magásra ojtandó. Gyümölcsészek azt mondják róla: aki csak egy fát ültethet, az a Diel vajozást ültesse. Olvasható az ugyan más gyümölcsfákról is, ami kétségkívül kiváló jószágként jelenti a fajnak mindenben.

*67. Vilmos körte. Augusztus végétől szeptember közepéig. Kitérőleg elsőrendű esemegegyümölcs. Nagy, néha, főképp erőteljes törpe fákra, igen nagy. Husa fehér, igen finom, teljesen szétolvad; leve igen bő, igen cukros, néha némi gyöngéd savanyval emelt illatos vagy muskatályos, igen kellemes zamatos ízű. Fája fiatalon eléggé bujánóvós, eléggé edzett, korán és különösen bőven terem. Birsen és vadonczon egyenlően jól diszlik. Legjobb gulalokban nevelni, mert faja nagyon megkívánja a tavaszokénti visszanyerést s koronájának megritkítását, mert júniusban csak ág végein fityegne egy-egy gyümölcs. Bereczki így nyilatkozik felőle: aki csak egy nyári körtének adhat helyet kertjében, annak habozás nélkül a Vilmos-körte fáját kell választania.

*68. Nagy vajoncza: érés ideje szeptember közepe, de eltartható november elejéig is. Kitérőleg elsőrendű esemegegyümölcs. Valamivel kisebb a közepnagynál. Néha épen kisdud. Husa fehér vagy zöldes fehér, igen finom, tömött, olvadó; leve igen bő, igen cukros, gyöngéd savanyval emelt, felsőes illatos és fűszeres ízű. Fája erőteljes, igen edzett; virágzásában sem kényes; kötődött gyümölcsei jól daczolnak a kései fagyokkal is; korán, rendszeren és bőven terem; sűrű lombos, de azért szellős koronát alkotó. Vadonczon diszlik, alkalmas gulafának is, szálasfának is, helyben és talajban nem válogató, gyümölcsei igen jól állják helyüket a fán. E körte faj, mely igénytelen külsejével nem igen esábitja magához a gyümölcstolvajokat, melynek faja egészséges és rendkívül termékeny, melynek gyümölcsei finom izre vetekednek a leghíresebb vajoncokkal is, méltán megérdemli, hogy minden kertben helyet foglaljon a haza minden vidékén.

*69. Kis Margit. Augusztus közepe. Kitérőleg elsőrendű esemegegyümölcs. Közép nagy; gyakran kisebb is. Husa fehér vagy zöldes-fehér, igen finom, olvadó; leve igen bő, cukros, üdítő savanyval emelt, igen kellemes, fűszeres ízű. Fája erőteljes, edzett; korán, rendszeren és igen bőven terem; diszlik vadonczon és birsalanyon, alkalmas gulafának csakugy mint szálasnak; helyben és talajban nem válogató; jól köt s a kései fagygal daczol, nem hullós. Bereczki szerint ugy fájának vig tenyésztése és termékenysége, mint gyümölcseinek finom izére, szóval értékes voltára nézve vetekedik e jeles újdonság a Vilmos-körtével, melyet érésben két-három héttel is megelőz. Ajánlja továbbá a legszelebb elterjesztésre hazánkban mindenütt, még a sík földet sem véve ki.

70. Canourguesi körte. Julius végén és augusztus elején. Kitérőleg elsőrendű esemege- és piaczos gyümölcs. Kisdud vagy csakuem közép nagy. Husa szép fehér, igen finom, olvadó; leve igen bő, igen cukros, finom savanyval emelt, gyöngéd illatos, igen fűszeres ízű. Fája erőteljes, egészséges, igen edzett; korán és igen bőven terem; elég lombos, terjedelmes koronát alkot. Vadonczon inkább diszlik mint birsen, inkább szálas fának, mint gulának való; helyben és talajban nem válogató; gyümölcsei sem hullanak könnyen.

71. Guyot Gyula. Augusztus eleje, néhol a vége. Kitérőleg elsőrendű esemegegyümölcs. Nagy vagy igen nagy. Husa fehér, tömött finom, olvadó; leve igen bő, igen cukros, gyöngéd savanyval emelt, igen kellemes, gyöngéd illatos és fűszeres ízű. Fája hasonlít a Vilmos körteéhez természetére nézve; korán, rendszeren és igen bőven terem. Diszlik birsen és vadonczon. Legalkalmasabb gulafának vagy léczezet mellé. Helyben, talajban nem válogató, gyümölcsei sem hullósak. E kitérő újdonság méltó, hogy minden valamire való kertben helyet foglaljon hazánkban. Jóval előbb érik, mint a Vilmos-körte és faja is termékenyebbnek mutatkozik amazénál; megérdemli a széles körű elterjesztést.

*72. Clapp kedvence, érés ideje augusztus közepe, hűvös helyeken augusztus vége sőt szeptember eleje. Kitérőleg elsőrendű esemegegyümölcs. Nagy, vagy elég nagy. Husa fehér, néha kissé sárgába menő fehér, igen finom, igen olvadó, leve igen bő, igen cukros, gyöngéd savanyval emelt, igen kellemes, gyöngéd illatos és fűszeres ízű. Fája fiatal korában buja növéssé s egyike a legszebb termető, legegzedtebb fájaink; korán, rendszeren és bőven terem, mert virágzásában nem kényes és kötődött gyümölcsei jól daczolnak a kései fagyokkal is. Szép lombos, de eléggé szellős koronát (és pedig gulalakat) alkot. Diszlik vadonczon is birsen is egyaránt, s ez utóbbin gyakran már két éves korában is ép gyümölcsöket terem. Helyben és talajban nem válogató. E minden tekintetben kitérő körte-faj széles elterjesztésre méltó hazánkban mindenütt, de különösen a hegyes vidéken, hol a nagy szelrohamoknak nincsen annyira kitéve. Övött helyen, — mondja Bereczki — ha csak egyetlenegy nyári körtének volna helyem, haboznom kellene, hogy melyiket válasszam: a Clapp kedvencét-e, vagy a vele csaknem egy időben érő Vilmos-körtét?

Ezzel még távolról sincsen a kiváló körte-faja kimerítve, mert, hála Istennek, légió azoknak sokasága. Az itten leírtak hazánkban már nemcsak megrendelhetők, de tenyésztetnek is több helyen. A csillaggal megjelöltek, mint kész ojtványok megszerzhetők Petrovay György úrnál Nagy-Kürében, (Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegye) hol posta hivatal van, a távirat és vasúti állomása: Fegyvernek. E falkolát, mint biztosat, maga Bereczki Máté is ajánlja.

Végezetül egy új gyümölcsnemesítési vívmányról veszek szabadságot itten megemlékezni a „Gyüm. füzetek” nyomán. Ez a diófa ojtása. Egy jeles francia pomológusnak, Treyve (Frevouxban, Franciaország) sikerült ráakadni az igazi módra, mely a sikert teljesen biztosítja. Az eljárás mód a következő: Mindenekelőtt egy éves alanyokról gondoskodunk, ezeket március hó végével a esemete nyakáig visszavágjuk, ezt a nyakat áttal — vagy kecskéláb — ojtás segédével egy éves ágat beojtjuk; ekkor az alany karógyökerét annyira visszavágjuk, hogy az egy 3 hüvelyk nagyságú eserépbe beültethető legyen, maga az ojtás pedig néhány cm-terrel a felszinen maradjon. Ekkor a cserepek egy szaporító melegágyba helyeztetnek, üveg harang alá. Az itt elősorolt módozatokat külön-külön eddig is ajánlották s tettek is velők kísérleteket, de Treyve az első, aki mind a három műveletet kombinálva, csálhatatlan sikert ért el, még pedig olyan mérvben, amilyennel előtte senki sem dicsékedhetett. A kiküldött szakértő bizottság

ezzer meg ezer száma talála nála az így megeredt diófaajtványokat. A felkeltő közkinccsésé ohtajván tenni találmányát, a szakértő bizottság méltányosságából ezt az ojtási módot Treyve nevére nevezte el. A bemutatott Treyve-féle ojtás módnak jelentősége abban rejlik, hogy az eddigi, magtól ovelvált fák, az anyához majd nem mindenben hasonló gyümölcseket termettek és pedig jó későn; most, az új vívmány lehetővé tette a dió nemesítését, valamint a sokkal korábbi termőképességet is

Hivatalos jelentés a „Rimaszombati gazdakör” mult évi működéséről.

Tisztelt közgyűlés!

Rimaszombat város gazdakörének működése az elmúlt 1885-ik évben két közgyűlés és nyolcz választmányi ülés tartásában nyilvánult. Fontosabb mozzanatok voltak az elmúlt év történetében a következők:

Általánosságban: az alagsövezésnek gyakorlatilag bemutatása, közlegelő rendezés, állategészségügyekben teendő intézkedések, továbbá könyv- és irattárunk elhelyezése és a városi tanácsot megkerestük.

Kísérlettel végett Eva János tagtárs urnak 120 liter kubaí zabot adtunk ki, s a helybeli földmives iskola igazgatója útján jutányos árban nagyobb mennyiségű lóher és chevalier-árpa vetőmagot osztottunk ki.

A magas miniszteriumot szakkönyvek és folyóiratok díjtalanul megnyerhetése, továbbá a magy. ált. bizt. társaság miskolczi főigazgatójának, biztositásoknál körünk tagjai részére előnyös díjfizetések kieszközölése végett, kérvényileg megkerestük.

A földm. miniszter 36647/885. sz. a. felhívására a mezőrendőri ügyek rendezése, illetve e tárgyban az orsz. gyűlés elébe terjesztendő törvényjavaslat ezéjából megküldött kérdőívet — szükségleteink és bajaink élénk feltüntetése mellett — betöltöttük s illetékes helyére folküldtük.

Egyetlen alapszabályait elkészítettük. Mezőrendőri szabályzatot dolgoztunk ki. Kisebb gazdasági gép- és eszközöket megrendeltünk, s egy könyvtárszekerényt készítettünk. S végül megemlítjük, hogy együletünk alagsöveivel a kiállításon érdmet nyert.

Részletezve: a közlegelő, dívó rendszertelenség legalsóbb részben megszüntetése tekintetében, továbbá könyv- és irattárunk elhelyezése — s teli vasárnapokon délutánoként társas összejöveteleinkre alkalmas állandó helyiség átengedése — tárgyában a nemes városi tanácshoz intézett kérelmünk kedvező elintéztést nyertek, a mennyiben gazdasági tanácsos utasítottat elsőre nézve, hogy borjuk s gulyabeli marhák közé jármás ökröket s bikaborjukat kihajtani ne engedjen, továbbá, hogy irattárunk elhelyezésére saját hivatalos helyiségében mutasson ki helyet; — hol a könyvszekerényt már el is helyeztük.

Állategészségügy rendőri szempontból — a járványok közlegelőre behuzolásának megakadályozása végett — a törvény intézkedéseinek nagyobb figyelemmel vegrehajtása és szorgosabb ellenőrzése ezéjából a városi tanács részéről a városi tanács véleménye szerint, a mennyiben az a fenálló törvény értelmében városi kapitány által kezeltetik, tárgyalatlan lévén, intézkedés szükséges fenn álló forog; sajnos azonban, hogy mi ellenkező meggyőződésben élünk, s e bajok orvoslása ezéjából felsőbb helyre felfolyamodunk, elengedhetetlen kötelességünknek fogjuk ösmerni.

A városi tanácsot ezéjából a városi tanácsot egy tervezettel megkerestük, s a mennyiben a vásárlási száz és egynehány forintnyi utiköltséget az elnökség az együleti tagok esetleges haszná végett egészen sajátjából fedezvén, azoknak megszerzési költségeihez tényleg hozzájárult, de eltekintve e körülménytől is, hittük, hogy a városi tanács együletünk fenállhatását erkölcsileg támogatni kész — kérelmeztük, hogy a folytatási díj fizetéséknél körünk tagjai méltányos kedvezményekben részesüljenek. Benyújtott tervezetünk a ezéjából a városi tanácsra nézve elfogadtatott, a díjfizetéseknel azonban körünk tagjai részére semmiféle kedvezmények nem biztosítottak.

A közlegelő szaporítására vonatkozó kérelmünk — a mennyiben ez időszert felsevadítható erdő tilalmasok nincsenek — teljesíthető nem volt.

Az alagsövezésnek, kísérletképen, városi birtokon közönségünk előtt gyakorlatilag bemutatása végett városi tanácshoz menesztett kérvényünk — pénzhány miatt — teljesíthető nem volt.

Mig így törekvéseink egyrészt a vízvezetést vagy alagsövezést fölöttébb szükségű földterületeknél — többek közös tulajdona lévén — a létre nem jöhető megegyezés miatt; másrészt a nemes városnál pénzhány miatt — a mi azonban setleg a legjövendőlegőbb befektetések egyike is lehetne, eredményre ez ideig minden igyekezetünk dacára nem vezetvén; kénytelenek vagyunk a ns. városi tanács átirata szerint ennek hasznos voltáról az e tárgyban kiadott irodalmi munkákból meggyőződést szereztetni s egyuttal várni az ideig, mig körünk anyagilag oly helyzetben lesz, miszerint kísérlettelül egy darab ily vadvízes területet saját költségére vagy bizonyos százalék elvállalása mellett, alagsövezetési módjában állandó, vagy bevárni azon időt, mikor a közös nyomásbani birtokok törvény által kényszeríthetők leendőnek együttesen saját birtokaiknak alagsövezetése vagy az n. n. vadvízeknek árkok által elvezetésére. Egyes magán tulajdonosok nagyobb területek alagsövezetésére, a milyenek mint minimum az alagsövezés ezéjából a városi tanács felhívására okvetlen szükegek, saját költségükre belemenni mindaz ideig hajlandók nem lévén, mig e tárgyban szemmel látható példák, kézzelfogható közvetlen meggyőződést és tapasztalatot nem szerzetek magunknak.

Eva János tagtárs a termelési kísérlet eredményeként bejelenté, hogy a mult tavaszi abnormis időjárás következté a kísérlet nem mondható sikerültekné, mert az elvetett mag készre kelve ki, csak nyolczszoros hozamot adott; a nyert mag azonban megfelel minden követelményeknek: szép telt szemek és súlyos mag volt.

A helybeli földmives iskola igazgatója útján közvetve a magas miniszteriumnak, lehetetlen, hogy e helyt — a jutányos árban rendelkezésünkre bocsátott lóher és chevalier-árpa vetőmagokért — köszönetünket ki ne fejezzük.

Körünk részére meghozatni határozatilag kimondott szakkönyvek és folyóiratok díjtalan megszerzése tárgyában a miniszteriumot kérvényileg megkerestük, ki is azoknak megküldetését egytől-egyig a legkészségesebben elrendelvén, ennek következtében már jelenleg oly helyzetben vagyunk, hogy tagjainknak ebbeli szükségleteiket nagyrésztben kielégíthetjük. Hazánk állategészségügyi szervezetét ábrázoló új térkép

a földm. miniszter 26478/885. sz. alatti rendelete következtében meghozatva lett.

Megemlítendőnek tartjuk még e helyen, hogy a magas miniszteriumhoz pártolólág fölterjesztés végett — a megyei gazd. egyesülethez — egy helyben fölállítandó patkoló tanmehely tárgyában még a mult évben átküldött kérvényünk mai napig sem nyert elintéztést.

A magy. ált. biztositó társaság miskolczi főigazgatója megkeresésünkre adott 10655/885. sz. a. válaszában körünk tagjai részére mindazon kedvezményeket biztositá, melyek a gömörmegeyi gazdasági együlettel fennálló szerződésben annak tagjai és az egyület részére biztositván, s e ezéjából elnökségünk a tagok névsorát, az említett főigazgatóhoz használat végett által is küldötte.

A megyei gazdasági egyület mult év május havában Tornallyán tartott közgyűlésén a szakadást kimondván nemcsak; de — a mi egy kissé tán furesáu is hangzik — rólunk, saját szülöttjéről — mint fiók-egyletről — tudomást venni sem akarván, sőt egyesek felhevült kedélyvel az érdekközöséget is kétségbe vonván, kénytelenek voltunk alapszabályainkat elkészítve, működésünket, mint önálló egyület megkezdeni.

Városi képviselő testületünk a tagosztály megtörténtével a mezei kerülok fizetését beszüntetvén, szükségessé vált ez irányban intézkedni, nehogy birtokaink s vagyonunk — örizet nélkül maradván — idegenek s barmok prédájául essenek. — Miért is e baj megszüntetésének ezéjából, választmányunk a kebeléből kiküldött biztositás által egy mezőrendőri szabályzatot dolgoztatott ki s azt elfogadás és az összes közbirtokosság összehívása végett — annak tárgyalása és elfogadása ezéjából — városi tanácshoz átküldte, elfogadás esetén megerősítés végett annak mielőbb felsőbb helyre leendő betérjesztését kérelmezvén.

Hogy a kör tagjait erkölcsi támogatáson kívül anyagi segély és előnyökben is részesíthesse, a biztositási díjak és vetőmagvak vételénél kieszközölhető kedvezményeken, könyvtár és helyiség használatán kívül, kisebb gazdasági gépek és eszközök megszerzését is elhatározta, s jelenlegi anyagi erejéhez mérten legközelebb egy konkoly-választó, egy tisztító-rosta és egy sima henger fog, valóban elenyésző csekély használati díj mellett a tagok rendelkezésére állani.

Horváth János elnök mult 1885. évi március havában tartott közgyűlésünkben hivataláról lemondván, helyére Samarjay János tagtársunk választatott meg. Egyidejűleg a választmányi ifj. Süteó István, Benkert György, Karál János é-Róth Lajos urakkal bővítettett ki.

Az 1885. évi bevétel tagdíjakból	132 frt 93 kr.
kiadások	52 frt 34 kr.
Pénztári maradvány	80 frt 59 kr.
Az egyület vagyoni állása az 1885. év végén;	
Takarékpénztári betétkönyvben	273 frt 77 kr.
Késpénzben — — — — —	13 frt 86 kr.
1882. évi hátralékban — — — — —	2 frt — kr.
1883. „ — — — — —	2 frt — kr.
1884. „ — — — — —	8 frt — kr.
1885. „ — — — — —	50 frt — kr.

Osszesen: 349 frt 63 kr.,

regébbi tagdíjhátralékok részint elköltözés, részint behajthatatlanság, részint azon czímen, hogy illetékeiket a megyei gazd. egyület pénztárába fizették le, itten összesen 38 frt (harmincnyolcz forint) értékben töröltetni határozattak.

Az egyület jelenlegi tagjainak száma: 1 tiszteletbeli, 11 alapító- és 40 rendes, összesen 52 tag. A tavalyi szám elköltözések és elhalálozások által hárommal apadt.

Midőn fentebbiekben hű képét egykeztünk adni az elmúlt év történetének, legközelebbi teendőink közé soroljuk első sorban:

Kis körünkben működésünket a lehető legszelebb alpra fektetve, alapszabályainkban kitérőleg ezéjaink elérésére lankadatlan kintartás és igyekezettel törekedni.

E ezéjából első sorban kidolgozott mezőrendőri szabályzatainkat, az összes közbirtokosság által elfogadtatva, azokat lehető legrövidebb idő alatt életbeléptetettetni.

Általában a földirtokos polgárság érdekeit minden téren s minden körülmények között, bárkonnau fenyegető veszély ellen megvédeni, jogait érvényesíteni, s az öket méltán megillető társadalmi állást részökre biztositani.

Magunkat a t. közgyűlés becses pártfogásába ajánlván, maradtunk a választmány nevében és megbízásból

Samarjay János, elnök. Bernáth Gyula, jegyző.

Meghívás.

A torna-egyesület ügye iránt érdeklődő t. urakat van szerencsénk a m. (vasárnap) d. e. 10 órakor a Casinó társalgó termében tartandó értekezletre tisztelettel meghívni. Rimaszombat, 1886. ápr. 18.

Fábrý János.
Benko János.

Hírek és vegyesek.

Eljegyzés. Szontagh Béla, menyékn feledhetetlen volt alispánjának, Szontagh Bertalanak, fia Nagy-Rákon-Beniczky Izabellát e napokban eljegyezte.

A helybeli főgymnasiumban a VIII-ik osztály vizsgálat május 17-én s az érettség irásbani május 24-én kezdődik.

Családi gázsz érte városunk egyik jeles birtokosát és nagykereskedőjét, Stolecz Márton, ki egyik kedves kis fiát, Károlyt, alig pár órai szenvedés után elveszítette. — A szülők fájdalomt enyhítse többi gyermekeikhez kötött szép remény, az elhunyt kedvesnek nyugalma legyen csendes és zavartalan!

Beküldetett. Szilassy Laura Eliza asszony f. évi március 24-én, esti 6 órakor meghalt Bex-ben (Svajcz, Genf canton.) Az elhunyt, feleli birtokos Szilassy Gyulának volt neje, kit családi viszonyai tartanak külföldön, még ez idő szerint is akadályozva lévén a hazaköltözködésben, hova az elhunyt is vágyott, mig csak a halál ki nem ragadta őt szerető férje és gyermekei köréből.

Jótekonny alaptvány. Örök időre szóló emléket emelni még életében önmagának, maradandóvá tenni nevünket s méltóvá az utokor hájájára: kiváló nagy lelkek tulajdona. Hogy legtöbb intézményeink alapkövét ilyenek rakosgatták le, arról művelődési történetünk fényes tanubizonyosság tesz. — Azonban ez azt is bizonyítja, hogy legtöbbben végrendeletileg emlékeztek meg egyik-másik kultur-intézményünkről, mig azoknak száma, kik életükben gyönyörködhetek s gyönyörködhetnek jótekonnyáguk s aldozatokosságuk soha

nem romlandó gyümölcsökben, igen kevés. — E kevesek közül való K o n y h a J ó z s e f, nyugalmazott református lelkész, ki 3500 főt becsült a gömői ref. egyházmegye rendelkezésére a következő czélokra: A z e h e r j e i ref. egyház papfizetésének emelésére 1750 főt, mely összeg kamatai akkor lesznek folyóvá, ha a tőke a 2000 főt eléri; ugyan azon egyház közszükségleteinek fedezésére 510 főt az alsó pokorági ref. egyház részére 408 főt, a rimaszombati egyesült prot. főgimnázium részére ösztöndíj-alapul egy szegénysorsu, jómagaviseletű, szorgalmas, ref. vallásu tanuló jutalmazására „Konyha-alapítvány” ezim alatt 200 főt, ugyanazon gimnázium tanári nyugdíjintézetének alapítójához 100 főt, a z e h e r j e i ref. iskolának 32 főt.

A gömői ev. ref. egyházmegye köréből. A gömői ev. ref. egyházmegye folyó hó 13—14. napjain tartotta tavaszi rendes közgyűlést Kelemérben, Nagy Pál esperes és Csider Károly egyházmegyei gondnok ikerelnöksége alatt. — Az esperesi jelentés, mely az egyházmegye ügyeit s állapotát világosította meg, örvendetes tudomásul vétetett. A lelkészjelölt bizottsága egyhangulag br. Nyáry Sándor, az egyházkerületi tanügyi bizottságba Tornallyai Zoltán és Terhes Pál, az esperes mellé az országos pénztár kezelő bizottságába Réthy József és Tornallyai Zoltán választottak meg. — A b e r z e t e i egyházbá időtől Nagy János pelszei s. lelkész, Simonyiba Csorba Barna serkei, Pelszei Váthay László simonyi s. lelkész, lapunk munkatársa, Serkőbe Kereszturi Károly b e r z e t e i s. lelkész ugyanily minőségben áthelyeztetek. — Dobcsányba tanítól Csontos Endre választott meg. — A folyó hó 28. és következő napjain Miskolcon tartandó egyházkerületi közgyűlésre képviselőül Nagy Pál esperes, Csider Károly gondnok, Balogh Béla, Réthy József, Sárközy Gyula, Bornemisza István, Hamvay Zoltán és Terhes Pál jegyző küldettek ki, míg a rimaszombati egyesült prot. gimnáziumot Bodor István tanár képviseli. — A fogadtatás és ellátás — mint levelezőnk írja — a legnagyobb igényeket is bátran kielégítették volna, miben az oroszlelész Diószeghy Zsigmond földbirtokost és Ablonezy Pál lelkészt illeti. — Az ősi közgyűlés Szentorban leend.

Vettük a következő gyászjelentést: Balajti Balajthy László és neje Szubal Eleonora, gyermekeik: Barabás, László, Kálmán és Sándor. — Keszler Antal s gyermekei: Bertalan és Borbála. — Keszler László. — Szutal Irma és férje Soltész József és gyermekük: Laura, ugyszintén a nagyszámu rokonság nevében is, fájdalomtelt szívet jelentik a forszón szeretett leány, testvér és rokon Balajthy Erzsébetnek folyó 1886. évi április hó 15-én, esti 8 órakor, élete 24-ik évében történt gyászos elhunytát. — A kedves halott földi maradványai folyó hó 18-án délutáni 4 órakor tognak Gesztetén a római kath. egyház szertartása szerint örök nyugalomra tetetni. — Az engesztelő szentmise áldozat hetfőn, április 19-én, reggeli 8 órakor fog a gesztetei római kath. egyházban a Mindenhatónak bemutatattani. — Az örök világság fnyeskedjék neki!

Dalestélyt rendez e hó 26-án a „Dobsinai dalkör” Dobsinán, a vendéglő nagy termében. A műsorozat következő: 1. Király-hymusz. 2. Kossuth-nóta. 3. Weingalopp. 4. Masken überall. 5. Magyar népdal. 6. Vocal Quartett Walzer. — Az előadást tánc követi, melyen Berki Flóris zenekara fog játszani. Kezdeté 8 órakor.

Örvendetes jelenségnek voltak szemtanúi azok, kik a sorozás eredményét városunkban figyelemmel kísérhették. — Ugyanis míg ezeltől az a ki katonának bevált, rendszeren könyezve, apjától, anyjától hasonlóképp kísérve hagyta el a sorozás helyét, míg most azok voltak szomorúnak, kiket be nem vettek. Eanek okát abban találjuk, hogy köznépünk, különösen pedig a magyar faj kezd belátni, hogy ha az alkotmányosan kormányzott haza által nyújtott jogokban részesülünk, kötelességeinket is le kell iránta róni. Legalább ezt bizonyítja azon körülmény, hogy a felesketett ujonczok bizonyos büszke önértéssel tüzték fővegeik mellé a „katona levelet” s egynek ajkairól sem hangzott azon mélabus nótá, mely a multban oly feltűnően jellemezte katonaink kedély állapotát.

Közegészségi szempontból szives figyelmébe ajánljuk a hatóságnak, hogy az ürületek kihordását olyan időben, midőn a főtéri sétány teli van üdülőkkel, meg ne engedje. A mult heten is egy este 7—8 óra közt két ökrös szekér dörögött végig oly tartalommal, mely az egész légkört inficiálta. Nem lehetne-e az ily anyagot desinfiálni?

Tekintélyes összegű régi pénzt találtak Felső-Pokorágyon e napokban köfjés alkalmával. A pénz többnyire 1621—22-ből való s legtöbbször ott diszeleg a lengyel sas.

Egy kis miseria. — Midőn városunkban a tagosítás kezdetét vette, felhívtuk az intézőkörök figyelmét arra, hogy a város és a vasúti állomás között oly élénk a forgalom, hogy a gyalog járó-kelők számára a töltésmentén egy gyalogjáróról kell gondoskodni. Jó akaró figyelemzetésünk, melyet pedig városunk derék főkapitánya is támogatott, pusztában elhangzott szó leve, pedig most ugyancsak veszélyes dolog különösen heti és országos vásárok alkalmával gyalogszerrel az állomáshoz kijutni, mert a kirándulók hogy az elgázoltatást kikerüljék, kénytelenek vagy az árokban végig sétálni, vagy a magántulajdont képező telkekre, — legalább ott, hol még elkerítve ninesennek, — letérni. Ugy hisszük, e bajon most, midőn e telkek közül csak egy néhány van felkerítve, könnyebben lehetne segíteni, mint később, vagy talán megvárjuk ősi szokás szerint, hogy be is építtessenek, s a közönség reménykedésének örökre vége szakadjon?

A kolera Olaszországban dazára annak, hogy még a meleg nyári évszakoktól meesze vagyunk, veszélyes jelleget kezd ölteni, minek következtében a trieszti tengerészeti hatóság minden Olaszországból érkező hajóra 7 napig tartó megfigyelő vesztegárt rendelt el. — Ez reánk nézve annyival fontosabb, mert épen ma indul egy nagyobb társaság Budapestről Rómába a húsvét ünnepi szertartások megtekintésére, ha ugyan a veszély híre a kirándulni akarók legnagyobb részét vissza nem tartja.

A m. kir. postatakarékpénztár köréből. Azon, több oldalról fölmerült hírrel szemben, mintha a m. kir. posta takarékpénztár hivatalai utasítottak volna, hogy az egyes betevőktől egyenlő több takaréklap ne fogadjanak el, a további betéteket pedig csakis készpénzben eszközölhetőknek nyilvánítsa ki, közölhetjük, hogy ily értelmű utasítás egyáltalában nem adatott. A m. kir. postatakarékpénztár azonban tapasztalván, hogy egyes levelelgy árusítók, csak

hogy a levélbelyegelek eladásából minél több jutalékot szerezhesse, a takaréklapokkal visszaélést követnek el, egyelőre saját hivatalos közlönyében csak a következő rendeletet bocsátotta ki: Több oldalról fölmerült panasz az iránt, hogy számos levelelgyárúsító a közönséggel elhitetni igyekszik, mikép postatakarékpénztári betétek csakis takaréklapok által történhetnek. A kir. közvetítő hivatalok kötelességévé tétetik, hogy hatáskörükön belül a közönséget tulajdonképi rendeltetésére felvilágosítsák s különösen is figyelemzetessék, hogy azok esupán az ötven krajczárnál kisebb összegek megtakarítása czéljából létesítettek. E szerint a kir. közvetítő hivatalok a takaréklapokat úgy mint eddig, ezután is megszorítás nélkül tartoznak elfogadni s egyedül arra utasítottak, hogy figyelemzetessék a közönséget, mikép a takaréklapokkal való befizetés szabadságában áll ugyan, de nem kötelesség.

A m. kir. államvasutak városi menetjegy irodája értesít, hogy a f. é. április hó 24-én délután 4. óra 20 perczkor Budapest, személpályaudvarról Fiuméba induló külön vonathoz a m. kir. államvasutak központi hálózatának állomásairól csatlakozók számára az illető állomások altal, a kirándulási menetérti jegy felmutatása esetén — Budapestig és vissza szóló 14. napi érvényességű gyorsvonat kivételével bármely személy szállító vonat használatára jogosító 50%-al mérsékelt menetérti jegyek fognak kiszolgáltatni. A kirándulási menetérti jegyek a m. kir. államvasutak — budapesti, aradi kolozsvári és brassói városi menetjegy irodáiban válthatók.

A rimaszombati meteorologiai állomás megfigyelései 1886. április 8—14. napjain.

Műszerek: 1224. számú Kappeller-féle barometer; 716. és 717. számú Kappeller-féle hőmérők; szélvitorla, esőmérő.

Megfigyelési idő: reggel 7., délután 2., este 9 óra

A barometer állása ugyanez órákban (0-ra redukált légnyoomás) a 700 milliméteren felül:

8-án 46.4	44.6	44.0	8-án 1.25	12.30	5.80
9-én 43.2	40.7	39.2	9-én 2.20	16.65	12.90
10-én 40.7	38.1	33.9	10-én 7.10	20.15	14.50
11-én 35.0	36.9	36.1	11-én 9.60	10.90	9.40
12-én 38.8	40.9	40.6	12-én 9.05	12.60	10.20
13-án 40.5	41.5	41.7	13-án 8.80	9.85	8.40
14-én 42.3	40.5	39.7	14-én 5.70	15.75	10.70

Heti közép légnyoomás: 740.3 mm. Heti közép hőmérséklet: 10.21 C°.

Páranyoomás milliméterekben: Nedvesség százalékokban:

8-án 4.4	4.6	5.4	8-án 89	42	79
9-én 4.7	6.2	6.8	9-én 87	44	62
10-én 6.6	7.5	6.9	10-én 87	43	56
11-én 7.8	8.0	8.2	11-én 88	83	93
12-én 7.7	8.0	7.0	12-én 91	74	76
13-án 6.0	8.0	7.7	13-án 71	88	92
14-én 6.5	6.8	6.9	14-én 96	52	72

Heti közép: 6.7 mm.; — 74%.
Április második hetébe: felhőtlen nap nem volt, derült négy; a felhők alakja: fűtös egyszer, halmos kétszer, réteges hatszor, fűrtéteges ötször, esős hatszor.

A csapadék alakja (11., 13., 14-én): eső, összesen 16.4 milliméter.

Szél megfigyelve 19-szer: még pedig: É=5, ÉK=3, K=5, DK=1, D=1, DNy=3, ENy=1. — Erejére nézve 1 foku 9-szer, 2 foku 5-ször, 3 foku 4-szer, 4 foku 1-szer. Virágzásban vannak: füzek, a kajszin barack, a köszméte.

Rimaszombat, 1886. április 15. Fábry János.

Felelős szerkesztő: LÓRINCZY GYÖRGY.

Magán-hirdetések.

Haszonbéri hirdetmény.

A rimabrézói közbirtokossági italméresi jog-, vendéglő-, mézarszéki épület- és állással az 1886. évi július 1-ső napjától számítandó három és fél évi bértartamra — a Rima-murány-salgó-tarjáni vasmű-részvénytársaság főszámvevőségi irodájában Rimabrézón — folyó 1886. évi május hó 3-án délelőtt 9 órakor tartandó árverésen haszonbérbe fog adadni.

Bérleni szándékozók 200 frt bánatpénzzel jelenjenek meg.

A haszonbéri feltételek Marton János ügyvéd urnál Rimaszombatban, és alólírott közbirtokossági igazgatónál Rimabrézón — megtekinthetők.

Rimabrézó, 1886. április 3-án.

Boczkó Dániel,
2—2 közbirtokossági igazgató.

1300 darab juh eladó.

A haszonbérlet megszüntével alólírott nál — folyó évi április hó 5-ikétől 24-éig — 1300 darab szép és egészséges vegyes juh, szabad kézből eladó.

Értekezhetni Czikora János haszonbérlet tulajdonossal Szent-Király u. p. Bányréve.

60—80 darab

szarvasmarhának legelő bérbe adandó, Zabaron, Rozinay György által.

Hölgyek figyelmébe!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudására hozni, hogy Rimaszombatban, (Temető-utca 18. sz.) folyó hóban

női divat- és pipere üzletet nyitottam.

Üzletemben minden, a női divat körébe vágó czikkek, különösen kalapok, ruha- és fejdíszek stb., a legnagyobb választékban, divatos és izlésteljes kiállításban, kaphatók.

Összeköttetésem lehetségessé teszik, hogy mindig a legújabbat a legjutányosabb áron adhassam. Helybeli és vidéki megrendeléseket a legnagyobb készséggel és pontossággal teljesítek.

Rimaszombat, 1886. április 10.

SCHWARZ KAROLIN.

Haszonbéri hirdetmény.

1014. sz. — Rimaszombat r. t. város tulajdonához tartozó, a várostól alig félórányira fekvő, a földműves iskolával közvetlenül batáros „Pendeles pusztai” birtok, mely áll 439 hold szántóföld, 166 kaszás rétből, 500 hold erdő területen gyakorolható legeltetési jog és ugyanezen területen a gubics- és makktermésből, nyilvános árverésen határozottván haszonbérbe adadni, annak határnapjával f. évi május hó 12-ének délutáni 3 órája városunk közházánál kitűzetik, mi azzal hozatik nyilvánosságra, hogy a részletes árverési feltételek addig is, a hivatalos órák alatt a jegyzői hivatalnál megtekinthetők.

Tájékozásul e helyt közöltetik: a haszonbérlet kezdetét veszi f. évi szeptember hó 29-ikén, tart 9 évig, kikiáltási ár 4200 frt, bánatpénz annak 10%-a.

Kelt Rimaszombat város rend. tanácsának 1886. évi márczius hó 30-án tartott üléséből.

Szabó György, polgármester.

ÉSZAKMAGYARORSZÁGI

egyesített

köszönbánya és iparvállalat részvény-társulat.

Ajánljuk

kitünő minőségű hazai kőszenterményeinket gyári-, gazdasági- és hazai czélokra a legjutányosabb árak mellett.

Rendelvényeket kérjük központi irodánkba Budapest, Erzsébet-tér 10. szám alá intézni.

1—10

Az igazgatóság.

Hirdetmény.

702. sz. A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy M. kir. kincstár végrehajtónak Barkay Zsuzsanna s társai végrehajtást szenvedő elleni 577 frt 56 kr. illeték és járuléka iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Zádorfala község határában fekvő a zádorfalai 164. sztkbe A. I. 1—6. sorsz. a foglalt nemesi birtokból kiskoru Klárik Zsuzsannát illető 1/3. rész jutalékára 350 frt 66 kr. és A. II. 2—5. sr. osz. a Latrán pusztán fekvő ingatlanokból kiskoru Klárik Zsuzsannát illető 1/3. részére az árverést 69 frt 33 krban, ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1886. évi június hó 23-ik napján dél e. 10 órakor Zádorfala községben a község bíró házában megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladadni fognak. Árverezni szándékozók tartoznak a ingatlanok becsárának 10%-át vagyis a zádorfali 164. sztk A. I. alatti ingatlanokra 35 frt 70 kr. és A. II. alatti ingatlanokra 6 frt 94 krt. készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminisrri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban kikiáltott kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Kelt Rimaszombatban, 1886. évi február hó 12-ik napján.

A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság Fornét, kir. tszéki elnök.